

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра (циклова комісія) соціології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Хмарський В.М.)

2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українське суспільство у вимірах соціології

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти

PhD

(шифр і назва напрямку підготовки)

для спеціальності

054 соціологія

(шифр і назва спеціальності (тей))

інституту, факультету

Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

(назва інституту, факультету)

Робоча програма «Українське суспільство у вимірах соціології» для підготовки студентів PhD спеціальності 054 – соціологія.
(назва навчальної дисципліни)

Розробник:

В.М.Онищук, доктор соціологічних наук, професор кафедри соціології Факультету міжнародних відносин, політології та соціології ОНУ імені І.І. Мечникова

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціології

Протокол № 1 від. “28” серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

_____ (проф. Онищук В.М)

Робочу програму схвалено на засіданні навчально – методичної комісії ФМВПС

Протокол № 1 від. “6” вересня 2019 р.

Голова НМК

_____ (Хорошилов О.Ю.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

© _____, 2019 рік

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань <u>05 - Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки докторів філософії <u>054 - соціологія</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 054 соціологія <u>Соціологія (за видами діяльності)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2 курс	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1	-
	Рівень вищої освіти PhD	Лекції	
		8	-
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		год.	
		82 год.	- год.
		ІНДЗ: год.	
Вид контролю:			
залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Українське суспільство у вимірах соціології» є формування у студентів знань про особливості соціальних процесів, що відбуваються в українському суспільстві, різних сферах його життєдіяльності, пояснення логіки соціальних змін і дослідження факторів, що їх зумовлюють, за допомогою звернення до теоретичних та прикладних надбань сучасних соціологів. Ознайомлення студентів з дослідницькими пошуками відомих вітчизняних і зарубіжних соціологів, найвідоміших дослідницьких центрів щодо стану та перспектив розвитку українського суспільства; розкрити специфіку методології соціологічного дослідження українського суспільства та його складових; навчити студентів самостійно аналізувати актуальні соціальні проблеми та тенденції розвитку українського суспільства.

Наприкінці вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- сучасні соціологічні парадигми;
- основні етапи розвитку соціологічної думки у XX-XXI столітті,
- загальні проблеми людства в цілому;
- умови функціонування та тенденції розвитку українського суспільства.

вміти:

- уміти розробляти комплексний підхід до дослідження соціальних проблем та соціальної політики держав з точки зору новітніх доробок сучасної соціологічної науки; (КЗП 04)

- уміти прогнозувати розвиток соціальних проблем та їх наслідки з урахуванням змін позицій великих (КЗП 05)

3. Програма навчальної дисципліни

Тематика лекцій

Лекція 1. Суспільно-політичні перетворення в XX столітті.

- 1.1. Зростання суспільних рухів та соціально-політична теорія.
- 1.2. Актуалізація прав людини.
- 1.3. Закріплення демократії у політичному просторі сучасного суспільства.
- 1.4. Аналіз політичного стану українського суспільства за міжнародними та національними даними.

Лекція 2. Соціально-економічні перетворення.

- 2.1. Технічний прогрес. Вплив техніки на виробництво.
- 2.2. Економічне зростання та Homo Economicus

- 2.3. Постіндустріалізм та постіндустріальне суспільство.
- 2.4. Основні риси постіндустріальної економіки.
- 2.5. Соціальна структура постіндустріального суспільства.

Лекція 3. Становлення інформаційного суспільства.

- 3.1. Комунікації як основа розвитку соціальних систем.
- 3.2. Характеристика інформаційного суспільства.
- 3.3. Інформаційна нерівність як модус стратифікаційних зрушень
- 3.4. Процеси інформатизації соціальних сфер: інформаційна економіка.
- 3.5. Процеси інформатизації соціальних сфер: інформаційна політика.
- 3.6. Процеси інформатизації соціальних сфер: інформаційна культура
- 3.7. Віртуалізація, як характеристика сучасного суспільства

Лекція 4. Соціально-культурні трансформації у XX та XXI століттях

- 4.1. Урбанізм та масовизація суспільства у XX столітті.
- 4.2. Глобалізація та глокалізація як характеристика суспільства у XXI столітті.
- 4.3. Національні рухи та етнічні субкультури як виклик глобалізаційним процесам.
- 4.4. Створення критичної соціальної теорії.
- 4.5. Теорії розвитку й занепаду західної цивілізації (М.Хоркхаймер, Т.Адорно).
- 4.6. Г. Маркузе: одномірна людина.
- 4.7. Відчуження як основа міжособистісних відносин у масовому суспільстві.
- 4.8. Екологічні проблеми та стратегії виживання суспільства

Питання співбесіди

Тема 1. Дослідження суспільства

- 1.1. Глобальні та регіональні дослідження.
- 1.2. Статичне і динамічне порівняння.
- 1.3. Специфіка досліджень у різних соціальних сферах.

Тема 2. Дослідження українського суспільства: локальний вимір

- 2.1. Дослідницькі інститути та організації.
- 2.2. Напрями дослідження українського суспільства.
- 2.3. Національні програми дослідження суспільства

Тема 3. Дослідження соціального капіталу та диференціація країн: міжнародний вимір

3.1. Соціальний капітал як показник ресурсів індивідів

3.2. Міжнародні методики виміру соціального капіталу (SOCAT, SOCAP IQ, «Євробарометр»)

3.3. Дослідження соціального капіталу на індивідуальному рівні

Тема 4. Дослідження соціального настрою

4.1. Специфіка досліджень соціального настрою

4.2. Актуальні дослідження соціального настрою українців.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Усього	Денна форма					Заочна форма					
		у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні моделі щодо вивчення сучасного суспільства												
Лекція 1. Суспільно-політичні перетворення в ХХ столітті.		2	-	-	-							
Лекція 2. Соціально-економічні перетворення.		2	-	-	-							
Лекція 3. Становлення інформаційного суспільства.		2	-	-	-							
Лекція 4. Соціально-культурні трансформації у ХХ та ХХІ століттях		2	-	-	-							
Разом за змістовим модулем 1		8	-	-	-							

5. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, інтерактивні методи (дискусії, фокус-групи).

6. Методи контролю

Поточне тестування, усне опитування, підсумковий тест, індивідуальні консультації.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

На протязі семестру поточне опитування та тестування - 30 б., практичні завдання - 20 б., реферативна робота — 10 б., підсумковий контроль — 40 б.

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Базова література

- 1.Абельс Х. Интеракция, идентичность, презентация. Введение в интерпретативную социологию. / Х. Абельс; [пер. с нем. яз. под общ. ред. Н.А.Головина, В.В.Козловского]. – СПб.: Издательство «Алетейя», 2000. – 272 с.
- 2.Андрущенко Г.І. Довіра як фактор життєдіяльності суспільства: Монографія.- Кривий Ріг: Видавець ФОП Чернявський Д.О., 2015- 352с.
3. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. / Раймонд Арон; [пер. с фр А.И.Рычагов, В.А, Скиба] // под ред П.С. Гуревича. - М., 1992. – 608 с.
- 4.Аутвейт У. Реализм и социальная наука / У. Аутвейт; [пер. с англ. А.Ф. Филиппова] // Социо-Логос: социология, антропология, метафизика. Вып. 1.

Общество и сферы смысла / Сост. и общая ред. В.В. Винокурова и А.Ф. Филиппова. - М.: Прогресс, 1991. - С. 141-158.

5. Бергер П.Л. Приглашение в социологию: гуманистическая перспектива / Питер Бергер; [Пер. с англ. В.П. Поправко] // под ред. Г.С. Батыгина. - М.: Аспект Пресс, 1996. – 168 с.

6. Громов И.А. Западная теоретическая социология. / И.А. Громов, А.Ю. Мацкевич, В. А. Семенов СПб., 1996. – 286 с.

7. Геополітичні орієнтації населення і безпека України. За даними соціологів. –К.: ТОВ Друкарня «Бізнесполіграф», 2009-80с.

8. Залізник Г., Масенко Я. Мовна ситуація Києва: день сьогоднішній та майбутній. К. Видавництво «К.М.Академія», 2001 – 95с.

9. Іванкова –Стецюк О.Б. Церква у просторі міграцій: етнокультурні ресурси та соціоінтегративний потенціал релігійних спільнот українців: монографія.- Львів: Інститут народознавства НАН України; Комісія УТКЦ у справах мігрантів, 2012.- 256с.

10. Каменская Т.Г. Социальное знание и виртуализация социальной реальности г. Одесса: «Астропринт» 2009,-280с.

11. Коваліско Н.В. Стратифікаційний аналіз сучасного суспільства: Навчальний посібник.- Львів: «Магнолія 2006», 2013.-312с.

12. Курбатов В.И. Современная западная социология: Аналитический обзор концепций: Учебное пособие. / В.И. Курбатов. - Ростов на Дону: «Феникс», 2001. – 416 с.

13. Культура –суспільство –особистість: Навчальний посібник/ за ред. Л.Скокової.-К.: 2006.-396с.

14. Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Под. ред. В.Л. Иноземцева. М.: Academia, 1999. – 640 с. – Режим доступа: <http://iir-mp.narod.ru/books/inozemcev/index.html>

15. Сокурская Я.Г. Студенчество на пути к другому обществу: ценностный дискурс перехода. ХНУ имени В.Н.Каразина, 2006-576с.

16. Соціальна регуляція поведінки в умовах суспільної нестабільності./За ред. О.Злобіної .- К.: Інститут соціології НАН України, 2013 – 320с.

17. Социальные идентичности в динамике институционального и саморганизационного.- Одесса: ВМВ, 2013.- 312с.

18. Стежко М.Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування: монографія.- К. НІСД, 2011.-336с.

19. Стратегічне прогнозування політичних ситуацій та процесів: монографія.- Запоріжжя: ЗНУ, 2012-428с.

20. Симончук О. Соціальні класи в сучасних суспільствах: евристичний потенціал класового аналізу: монографія.- К.: Інститут соціології НАН України, 2018.- 416 с.
21. Україна в сучасному світі. Конференція випускників програм наукового стажування у США.- К.: Стилос, 2003.- 395с.
22. Українське студентство у пошуках ідентичності.-Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2012.- 520с.
23. Ukrainian Sociology in the 21st Century: Theory, Methods, Research Results / edited by Vil Bakirov, Yevgen Golovakha. – Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, 2018. – P. 560.

Ресурси мережі Internet

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека <http://www.odnb.odessa.ua/>
4. Бібліотека ОНУ імені І.І.Мечникова <http://lib.onu.edu.ua/>